Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Socjologia etniczności (Wykład), PG_00176626		
Kierunek studiów	Socjologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Socjologii -> Zakład Antropologii Społecznej		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Monika Mazurek-Janasik, prof. UG	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	0.0	20.0	50

Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z teoretycznymi podstawami socjologii etniczności, teorią ruchów etnicznych, teorią migracji. Ponadto zapoznanie ze zróżnicowaniem etnicznym Polski i Europy (oraz w podstawowym wymiarze także świata), z prawnymi podstawami ochrony mniejszości oraz specyfiką procesów etnicznych i narodowotwórczych, ze szczególnym uwzględnieniem Polski i Europy.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[SOCL3_K05] Jest gotów uczestniczyć w przygotowaniu projektów społecznych uwzględniających stosowne aspekty prawne, ekonomiczne i polityczne.	Jest gotów uczestniczyć w przygotowaniu projektów społecznych uwzględniających prawa mniejszości etnicznych i narodowych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_W04] Zna i rozumie w zaawansowany sposób rodzaje więzi społecznych o charakterze nieformalnym i sformalizowanym powstające w różnych typach grup, sieci społecznych i społeczeństw oraz prawidłowości rządzące ich zmianą.	Zna i rozumie w zaawansowany sposób rodzaje więzi społecznych o charakterze nieformalnym i sformalizowanym powstające w różnych typach grup, sieci społecznych i społeczeństw oraz prawidłowości rządzące ich zmianą w kontekście mniejszości narodowych i etnicznych.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_W03] Zna i rozumie w zaawansowany sposób relacje między strukturami i instytucjami społecznymi mikro i makro, w skali krajowej i międzynarodowej w dziedzinie życia prywatnego, pracy, polityki, społeczeństwa obywatelskiego i in.	Zna i rozumie z punktu widzenia mniejszości narodowych/ etnicznych w zaawansowany sposób relacje między strukturami i instytucjami społecznymi mikro i makro, w skali krajowej i międzynarodowej w dziedzinie życia prywatnego, pracy, polityki, społeczeństwa obywatelskiego i in.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_U08] Potrafi analizować aktualne zjawiska społeczne w kontekście wiedzy o mechanizmach działania człowieka, oddziaływania grupy na jednostkę, oraz procesów zmian, jakim podlega społeczeństwo polskie, społeczeństwa Europy i świata.	Potrafi analizować aktualne zjawiska społeczne w kontekście wiedzy o mniejszościach narodowych i etnicznych.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_K01] Jest gotów do uczenia się przez całe życie.	Jest wrażliwy na potrzeby mniejszości narodowych i etnicznych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_U07] Potrafi analizować zaproponowane rozwiązania konkretnego problemu z dziedziny socjologii i podejmuje decyzje co do odpowiednich rozstrzygnięć.	Potrafi analizować zaproponowane rozwiązania konkretnego problemu z dziedziny socjologii etniczności.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja

Treści przedmiotu	Czym jest etniczność? -wybrane teorie etniczności -wielokulturowość a etniczność Tożsamość etniczna -istota i wskaźniki -tożsamość indywidualna i grupowa -konwersja etniczna Naród i proces narodowotwórczy -definicja narodu, wybrane teorie narodu -naród a grupa etniczna -państwo a naród -nacjonalizm, ruch narodowy -pogranicze etniczne i specyfika procesów etnicznych -odmienność procesów narodowotwórczych w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej Etniczność a źródła konfliktów -etnocentryzm -stereotypy i uprzedzenia etniczne - konflikty etniczne - dyskryminacja -stereotypy etniczne Mniejszości i ich ochrona

	-teoria mniejszości -status i ochrona prawna mniejszości w Polsce -ochrona prawna i konstytucyjna mniejszości w Polsce oraz w tym kontekście prawa językowe (ze szczególnym uwzględnieniem Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym) - prawo międzynarodowe (Konwencja ramowa o ochronie mniejszości narodowych, Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych) Polityka językowa - czym jest polityka językowa? - kwestia uznawalności i ochrony języków mniejszości oraz języka regionalnego - języki mniejszości oraz język regionalny w sferze publicznej (media, szkoła, Kościół, administracja itd.) - strategie językowe grup mniejszościowych - praktyczne realizacje polityki językowej w społecznościach lokalnych i regionalnych (przykład województwa pomorskiego) Struktura etniczna i językowa Europy i Polski Wybrane mniejszości etnicznych i narodowych w Europie
Wymagania wstępne i dodatkowe	**Egzamin:** 1. Obowiązuje terminowość wykonywania zajęć! 2. Ukonstytuowanie grup 3-4 osobowych – **do 27 listopada 2026** (wpisanie do tabeli) 3. Podanie tematu planowego posteru wraz z podstawową bibliografią (min. 3 pozycje naukowe) oraz 3-4 kluczowymi pytaniami/problemami **(do 18 grudnia 2026)** 4. Po skonsultowaniu przygotowanie w wersji elektronicznej posteru/prezentacji, który zostanie przedstawiony podczas egzaminu w dniu **3 lutego 2027** 5. Egzamin będzie polegał na omówieniu posteru w ciągu 10 minut. Każdy z członków zespołu musi zabrać głos w czasie tej prezentacji. Następnie każda z osób otrzyma jedno pytanie, na które udzieli odpowiedzi. 6. Ocenie podlegać będzie terminowość wykonywania zadań, jakość / nośność / ważność merytoryczna projektu posterowego/prezentacji, wykonanie prezentacji/posteru, sposób przedstawienia oraz odpowiedź na pytanie **Obecność : możliwe 2 nieobecności podczas zajęć**
Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się	

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
udział na zajęciach, prezentacja	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	**Literatura :** Budyta-Budzyńska M., Socjologia narodu i konfliktów etnicznych, Warszawa 2010 Fenton S., Etniczność, Warszawa 2007 Kłoskowska A., Kultury narodowe u korzeni, Warszawa 1996, II wyd. 2005 Ossowski S., O ojczyźnie i narodzie, Warszawa 1984 Preece, J. J. Prawa mniejszości, Warszawa 2007 Smith A. D., Etniczne źródła narodów, Kraków 2009 Smith, A. D. Kulturowe podstawy narodów, Kraków 2009 **Literatura do samodzielnego studiowania przez studenta:** Babiński G., Metodologia a rzeczywistość społeczna. Dylematy badań etnicznych, Kraków 2004 Bokszański Z., Tożsamości zbiorowe, Warszawa 2005 Dorren G., Gadka. W sześćdziesiąt języków dookoła Europy, Kraków 2021 Gellner E., Narody i nacjonalizm, Warszawa 1991 Hobsbawm E., O nacjonalizmie, Warszawa 2022 Łodziński S., Równość i różnica. Mniejszości narodowe w porządku demokratycznym w Polsce po 1989 roku, Warszawa 2005 Nikitorowicz J., Grupy etniczne w wielokulturowym świecie, Sopot 2010 Janusz G., Ochrona praw mniejszości narodowych w Europie, Lublin 2011 **Literatura uzupełniająca:** Anderson S., Języki, Łódź 2017 Austin P. K., 1000 języków. Żywe, zagrożone i wymarłe, Olszanica 2009

		Billig M., Banalny nacjonalizm, Kraków 2008 Być w narodzie. Szkice o idei narodu, narodowej kulturze i nacjonalizmie, red. L. Zdybel, Lublin 1998 Calhoun C., Nacjonalizm, Warszawa 2007 Comaroff J. L., Comaroff J., Etniczność sp. z o.o., Kraków 2011 Encyklopedia Audiowizualna Bratanica: Ludy i języki, Poznań 2006 Gudaszewski G., Struktura narodowo-etniczna, językowa i wyznaniowa ludności Polski. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011, Warszawa 2015 Hobsbawm, Narody i nacjonalizm po 1780 roku. Program, mit, rzeczywistość, Warszawa 2010 Hroch M., Małe narody Europy. Perspektywa historyczna, Wrocław-Warszawa-Kraków 2003 Kamusella T., The Politics of Language and nationalism in Modern Central Europe, Houndmills New York 2009, wyd. Palgrave Macmillan Kilias J., Wspólnota abstrakcyjna. Zarys socjologii narodu, Warszawa 2004 Lewandowski E., Pejzaż etniczny Europy, Warszawa 2004 Lubaś W., Polityka językowa, Opole 2009 Łodziński S., Nazwy i granice etniczne. Dodatkowe nazwy miejscowości w językach mniejszości w Polsce, Warszawa 2021 Machul-Telus B., Nijakowski L. M., Mniejszości narodowe, etniczne i językowe III Rzeczypospolitej. Informator 2020, Warszawa 2020 Majewicz A., Języki świata i ich klasyfikowanie, Warszawa 1989 Masenko Ł., Język i polityka, Gdańsk 2012 Wielka Encyklopedia Geografii Świata, t. XVIII: Świat grup etnicznych, red. A. Posern-Zieliński, Poznań 2000 Mucha J., Stosunki etniczne we współczesnej myśli socjologicznej, Warszawa 2006 Prawa mniejszości narodowych, red. T. Gardocka, J. Sobczak, Toruń 2010 Preece J. J., Prawa mniejszości, Warszawa 2007

		Smith A. D., Nacjonalizm, Warszawa 2007 Szul R., Język naród państwo. Język jako zjawisko polityczne, Warszawa 2009 Tożsamość kultura równość. Refleksje z okazji piętnastolecia Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, red. C. Obracht-Prondzyński, M. Milewska, Gdańsk 2020
	Uzupełniająca lista lektur	Wielka Encyklopedia Geografii Świata, t. XVIII: Świat grup etnicznych, red. A. Posern-Zieliński, Poznań 2000 Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce po II wojnie światowej, red. S. Durda, B. Nitschke, Kraków 2010 Mniejszości narodowe w Polsce w świetle Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku, red. L. Adamczuk, S. Łodziński, Warszawa 2006
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.